

Zorgen over beheer en controle van IBC-locaties

Inspecties van IBC-locaties van cruciaal belang, aantallen blijven achter bij verwachtingen

AEC-bodemassen mogen van oudsher alleen onder isolatie-, beheers- en controle (IBC-) maatregelen worden toegepast. Toepassen zonder deze maatregelen leidt tot te hoge emissies naar het milieu. De periodieke controles van de afstand tussen de grondwaterspiegel en de onderkant van de IBC-bouwstof, de milieuhygiënische kwaliteit van het grondwater en de staat waarin het werk zich bevindt, hebben tot doel om eventuele tekortkomingen in een vroeg stadium op te sporen. Voor een groot deel van de IBC-werken, aangelegd vanaf 1/7/2008, geldt dat deze periodiek geïnspecteerd moeten worden door een daartoe erkend en voor AS SIKB 6900 geaccrediteerde inspectie-instelling. Het bevoegd gezag houdt toezicht op de uitvoering van de controles en beoordeelt de resultaten. Indien het bevoegd gezag tekortkomingen constateert moeten maatregelen worden getroffen om deze te ondervangen.

Toepassing

Door Tauw¹ is een inventarisatie uitgevoerd naar de historische toepassing van AEC-bodemassen waarbij in ieder geval 418 locaties zijn geïdentificeerd waar AEC-bodemassen is toegepast. Uit het onderzoek volgt tevens dat 159 van de 418 locaties van AEC-bodemassen bekend zijn bij de omgevingsdiensten. Er dient te worden gerealiseerd dat er geen handhaving plaats kan vinden als de locatie van de toepassing niet bekend is bij het bevoegd gezag. Van de locaties die bekend zijn bij de omgevingsdiensten wordt tweederde (circa 106) gemonitord². Er worden ook monitoringen uitgevoerd van locaties die niet bekend zijn bij de omgevingsdiensten, dit zijn er 40. Dit zijn monitoringen van IBC-locaties van onder meer Rijkswaterstaat, die niet allemaal bekend zijn binnen de geraadpleegde personen bij de omgevingsdiensten. In totaal worden op 154 locaties (van de 418 locaties) in min of meerdere mate monitoringen uitgevoerd. Op deze 154 locaties ligt 84% van de toegepaste hoeveelheid AEC-bodemassen. Van de overige 16%, toch circa 6,1 miljoen ton, is niet bekend waar deze is toegepast.

1. Inventarisatie IBC-werken met AEC-bodemassen, TAUW, kenmerk R008-1248710MLX-V04-sal-NL.

2. In het rapport van Tauw is niet vermeld wat exact onder 'monitoring' wordt verstaan. Dit kan grondwatermonitoring zijn maar ook een volledige beoordeling van het IBC-werk conform protocol SIKB 6902.

Tabel 1: Overzicht inspectie en monitoring IBC-locaties

	2022		2023	
	aantal	%	aantal	%
Aantal bekende IBC-locaties*	159	100%	159	100%
Aantal 'monitoring'	106	67% (van totaal)	106	67% (van totaal)
Aantal IBC-locaties aangelegd vanaf 2008**/**	100	63% (van totaal)	100	63% (van totaal)
Aantal AS SIKB 6902 inspecties	59	37% (van totaal) 59% (van verplicht conform 6902 te inspecteren locaties)	60	38% (van totaal) 60% (van verplicht conform 6902 te inspecteren locaties)
Aantal geconstateerde afwijkingen bij AS SIKB 6902 inspecties o.a: - Drainage uitlopen - Monitoringvoorzieningen (weg, beschadigd) - Verzadiging in teen - Dierenactiviteiten - Begroeiing	149	(gemiddeld 2,5 gebreken per locatie)	148	(gemiddeld 2,5 gebreken per locatie)
Aantal uitgevoerde herinspecties	4	7%	6	10%

* Gekozen is om uit te gaan van het aantal bekende locaties, in totaal zijn er op circa 418 locaties geïdentificeerd waar AEC-bodemas is toegepast.
 ** IBC-locaties aangelegd na 1/7/2008 moeten overeenkomstig hoofdstuk 4 van protocol 6902 door een erkend inspectiebedrijf worden geïnspecteerd.
 *** Bron: bijlage 3 Inventarisatie IBC-werken met AEC-bodemas, TAUW, kenmerk R008-1248710MLX-V04-sal-NL.

Uitgevoerde inspecties overeenkomstig AS SIKB 6900

Wanneer we bovenstaande aantallen afzetten tegen de inspecties die worden uitgevoerd door ministerieel erkende en overeenkomstig AS SIKB 6900 geaccrediteerde inspectiebedrijven, dan wordt dit beeld verder versterkt. Uit de analyse blijkt dat in 2023 slechts 39% van de 154 bekende IBC-locaties door een inspectiebedrijf is beoordeeld en dat slechts 60% van de verplicht onder protocol SIKB 6902 te inspecteren IBC-locaties, aangelegd na 2008, door een erkend en geaccrediteerd inspectiebedrijf zijn geïnspecteerd. De overige locaties zijn niet beoordeeld of door niet erkende en geaccrediteerde inspectiebedrijven beoordeeld. Laatstgenoemde partijen overtreden de wettelijke eisen en hebben zonder SIKB-licentie gebruik gemaakt van SIKB protocol 6902.

Wat ook opvalt is dat er door de inspectiebedrijven relatief veel gebreken zijn geconstateerd, gemiddeld 2,5 gebrek per locatie. Dit zijn vaak jaar na jaar dezelfde gebreken. Dat komt doordat allereerst de

eigenaren geen opdracht voor herstel van het IBC werk geven, het bevoegd gezag niet of nauwelijks controles uitvoeren op de IBC-locaties en doordat er geen verplichting tot een herinspectie in de wetgeving is opgenomen; er is momenteel alleen een wettelijke verplichting tot periodieke inspectie door een daartoe geaccrediteerde en ministerieel erkende inspectie-instelling volgens protocol AS SIKB 6902. Uit bovenstaande tabel 1 blijkt dat slechts bij 7 tot 10% van de locaties een herinspectie wordt uitgevoerd.

Advieskamer bodembescherming

Overeenkomstig artikel 3.9.6 van de Regeling bodemkwaliteit (de regeling is vervallen per 1 januari 2024, maar is vanwege overgangsrecht nog steeds van toepassing) moeten afwijkingen ten opzichte van het IBC-werk worden beoordeeld door de Advieskamer bodembescherming. Navraag bij de Advieskamer leert dat er de afgelopen jaren helemaal geen afwijkingen zijn gemeld of beoordeeld. Dit terwijl door inspectie-instellingen is geconstateerd dat diverse IBC-werken wel degelijk zijn aangepast, vervangen of zelfs uitgebreid. Dit is uiteraard niet wenselijk en tevens een overtreding van de Regeling bodemkwaliteit.

Inspecties van hoge kwaliteit

In 2022 en 2023 is door Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T) een brancheonderzoek naar het functioneren van het schema [AS SIKB 6900](#) uitgevoerd. Hierbij zijn alle voor dit schema erkende inspectiebedrijven zowel op kantoor als op een IBC-locatie bezocht en beoordeeld. Bij dit brancheonderzoek zijn door IL&T bij geen van de bedrijven significante onregelmatigheden aangetroffen. Wel heeft IL&T geconstateerd dat een groot aantal IBC-locaties ofwel helemaal niet wordt beoordeeld. IL&T heeft ook geconcludeerd dat geconstateerde onvolkomenheden en gebreken die voortkomen uit de inspecties die wel volgens wettelijke verplichting zijn uitgevoerd niet of nauwelijks worden hersteld.

Ook de Raad voor Accreditatie voert vanuit haar rol als accrediterende instelling al jaren beoordelingen uit op deskundigheid en onafhankelijkheid van de geaccrediteerde inspectie-instellingen. Ook bij al deze beoordelingen zijn geen significante onvolkomenheden geconstateerd.

Een bevestiging dat de voor [AS SIKB 6900](#) erkende en geaccrediteerde inspectiebedrijven al jarenlang op hoog niveau deskundige en uniforme inspecties op IBC-locaties uitvoeren!

Conclusies en aanbevelingen

IBC-locaties zijn in het verleden toegestaan onder die voorwaarde dat de locatie wordt beheerd en gecontroleerd. Geconcludeerd wordt dat een groot aantal IBC-locaties onvoldoende in kaart zijn bij verantwoordelijke beheerders en bevoegde gezagen.

Van de IBC-locaties die wel bekend zijn wordt geconcludeerd dat met name het Beheer en Controle nadrukkelijk te wensen over laat. Een significant aantal IBC-locaties wordt helemaal niet gecontroleerd of door niet daartoe aangewezen bedrijven illegaal gecontroleerd. Daarnaast worden geconstateerde gebreken en onvolkomenheden niet of nauwelijks verholpen. Iets wat tot directe bodemverontreiniging kan leiden en een aanzienlijk milieuhygiënisch risico vormt. De belangrijkste oorzaak van het gebrek aan beheer en controle is dat er bij de aanleg te weinig financiële middelen zijn gereserveerd en overgedragen aan de beheerorganisaties.

Op basis van bovenstaande analyse en bevindingen worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Intensiveer en verbeter toezicht door bevoegde gezagen op IBC-locaties;
- Geef 'free-riders', de niet erkende inspectiebedrijven, geen opdracht voor controles van IBC-locaties aangelegd vanaf 1/7/2008 en leg hen bij overtreding passende sancties op;
- Leg wettelijk vast dat gebreken binnen een vastgestelde termijn hersteld moeten worden;
- Voer een meldplicht in aan het bevoegde gezag wanneer een afwijking wordt geconstateerd door AS SIKB 6900 erkende en geaccrediteerde inspectiebedrijven.
- Leg wettelijk vast dat een beheerder een van IBC-locaties een financiële zekerheidsstelling heeft ingericht om het beheer en de controle van de IBC-locatie gedurende de levensduur kan bekostigen.

